

PROGRAM PROFILAKTYCZNY W SZKOLE PODSTAWOWEJ W RAKOWIE – BOGINIACH.

I. Podstawę prawną do prowadzenia działań wychowawczo – profilaktycznych w szkole stanowią:

- Ustawa o systemie oświaty
- Podstawa programowa
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa antynikotynowa
- Rozporządzenie o pomocy psychologiczno – pedagogicznej
- Konwencja praw dziecka

Podstawy Prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr.78, poz.483)
- Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989r., ratyfikowana przez Polskę
30 kwietnia 1991r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz.526)
- Rozporządzenie MEN i S z dnia 31 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
- Rozporządzenie MEN i S z dnia 24 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków i trybu dopuszczenia do użytku szkolnego programów nauczania.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu

i wyrobów tytoniowych.

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Rozporządzenie MEN z dnia 30 maja 2014 roku dotyczące nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego (obowiązuje od 1.09.2014 r. - rok szkolny 2014/2015),
Rozporządzenie MEN z dnia 23.12.2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17)

II .Cele i zadania profilaktyki

1. Rozpowszechnianie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy.
2. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych a zwłaszcza samoświadomości, samooceny, samodyscypliny.
3. Rozwijanie umiejętności interpersonalnych a zwłaszcza umiejętności empatycznych, współpracowania, komunikowania, rozwiązywania konfliktów.
4. Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów obejmujących m.in. zdolność do wybierania pozytywnych stylów życia.
5. Rozwijanie umiejętności podejmowania odpowiedzialności za grupę, do której jednostka przynależy (rodzina, grupa rówieśnicza, społeczność lokalna).
6. Rozwijanie dojrzałej odpowiedzialności jako właściwego wzorca ról do naśladowania przez innych (obejmujący m.in. styl życia, postawy wobec używania środków odurzających, podejmowania decyzji itp.).
7. Umożliwianie wczesnego rozpoznawania, diagnozowania zagrożeń oraz rozwijanie strategii przeciwdziałania, bazujących na znajomości przyczyn szkodliwych uwarunkowań.
8. Kształtowanie postaw i zachowań społecznie pożądanych poprzez zintegrowane działania nauczycieli, uczniów i - rodziców.

III. Założenia programu.

1. Działania profilaktyczne obejmują wszystkich uczniów klas 0–VI. Metody i formy pracy są dostosowane do ich potrzeb i możliwości oraz wniosków wynikających z bieżącej diagnozy problemów występujących w środowisku szkolnym. Program zakłada pracę nad całością osobowości ucznia z uwzględnieniem sfery psychicznej, fizycznej i duchowej.
2. *Program został dostosowany do potrzeb rozwojowych ucznia oraz potrzeb środowiska.*
3. Program profilaktyki nie skupia się wyłącznie na dostarczaniu informacji o środkach uzależniających i innych zachorowaniach ryzykownych /agresja, przemoc/ ale kładzie nacisk na wyuczenie najważniejszych umiejętności psychologicznych i społecznych:
 - umiejętność radzenia sobie ze stresem
 - nawiązywania dobrych kontaktów z ludźmi
 - rozwiązywania konfliktów
 - umiejętność podejmowania decyzji, szukania wsparcia, udzielania pomocy.
4. Realizatorzy programu mogą wspierać, uczyć i pomagać dziecku, ale pierwszymi i najważniejszymi wychowawcami są i będą zawsze rodzice i opiekunowie.

IV. Psychospołeczna diagnoza środowiska szkolnego.

Diagnoza środowiska szkolnego została opracowana na podstawie:

- a) rozmów kierowanych w kl. I-III,
- b) ankiet dla uczniów w kl. IV-VI,
- c) ankiet dla rodziców,
- d) ankiet dla n- li,
- e) obserwacji zachowań uczniów w sytuacjach typowo szkolnych i pozalekcyjnych,
- f) rozmów z pielęgniarką szkolną,
- g) rozmów indywidualnych z uczniami, nauczycielami i rodzicami.

W roku szkolnym 2011/2012 w szkole została przeprowadzona ewaluacja wymagań: 1.3 – Uczniowie są aktywni oraz 1.4 – Respektowane są normy społeczne z obszaru I : Efekty działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki, gdzie jednymi z narzędzi były ankiety skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Na podstawie diagnozy i wyników ankiet przeprowadzonych podczas ewaluacji wymagania 1.3 i 1.4 dokonano analizy programu profilaktycznego naszej szkoły.

W świetle opracowanych narzędzi badawczych wyłonione zostały następujące obszary zagrożeń występujące w naszej szkole:

OBSZAR I – **AGRESJA**

OBSZAR II – **BEZPIECZEŃSTWO: W SZKOLE I POZA SZKOŁĄ**

OBSZAR III – **SPĘDZANIE WOLNEGO CZASU**

OBSZAR IV – **ZAGROŻENIE UZALEŻNIENIAMI**

OBSZAR I – AGRESJA

Lp.	Cele	Zadania	Formy	Termin	Uwagi
1.	Wzajemne poznanie się i budowanie zaufania, kształcenie umiejętności rozróżniania dobra od zła.	➤ Stworzenie w szkole atmosfery poczucia bezpieczeństwa, otoczenie troską dzieci słabszych	➤ Systematyczne prowadzenie zajęć kształcących i rozwijających powyższe cele:	cały rok	
2.	Nauka umiejętności komunikowania się.	➤ Tworzenie więzi koleżeńskich, integracja grup klasowych.	▪ w klasach I–III, prowadzenie kręgów edukacyjno-tematycznych		
3.	Kształcenie umiejętności kontroli własnego zachowania, umiejętność samooceny, rozwijanie pracy nad sobą i nauka zachowań asertywnych.	➤ .Rozpoznawanie przyczyn konfliktów i problemów oraz pomoc uczniom w ich rozwiązywaniu. ➤ Praca nad wyeliminowaniem wulgaryzmów ze słownictwa uczniów	▪ w klasach IV-VI godzin do dyspozycji wychowawcy ➤ Aktywne dyżury n –li zgodnie z grafiką.	wg grafiku	
4.	Szanowanie praw innych i własnych.	➤ Uczenie przestrzegania praw innych i własnych.	➤ Organizowanie dni pod hasłem – „Jestem miły i kulturalny wobec innych”.	2 razy w semestrze	
5.	Szanowanie mienia społecznego i prywatnego.	➤ Uczenie szacunku do mienia społecznego i prywatnego.	➤ Przeprowadzenie pogadarek z rodzicami na temat zachowania dzieci na przystanku autobusowym.	zebranie rodziców IX i I	

OBSZAR II – BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE I POZA SZKOŁĄ.

Lp.	Cele	Zadania	Formy	Termin	Uwagi
1.	Zapoznanie z różnymi rodzajami zagrożeń.	➤ Nauczanie dzieci dostrzegania i reagowania na zagrożenia	➤ Bieżące usuwanie usterek zagrażających bezpieczeństwu ucznia w szkole.	na bieżąco	
2.	Uczenie dzieci dbałości o bezpieczeństwo oraz zdrowie własne i innych, uświadamianie skutków niebezpiecznych zabaw i zachowań..	➤ Przestrzeganie zasad prawidłowego zachowania się w szkole i innych miejscach publicznych	➤ Przeprowadzenie pogadanek z rodzicami na temat bezpiecznej drogi do szkoły i z powrotem.	spotkanie z rodzicami IX	
3.	Umiejętność szukania pomocy u innych osób i w odpowiednich instytucjach.	➤ Rozpropagowanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy od innych osób lub instytucji	➤ Przeprowadzenie systematycznych zajęć edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa przez wychowawców i specjalistów z wykorzystaniem różnorodnych środków audiowizualnych. ➤ Organizowanie	wg planów pracy wychowawcy	

			cyklu różnorodnych konkursów dotyczących bezpieczeństwa. ➤ Wykonywanie gazetek informacyjnych.	cały rok na bieżąco	
--	--	--	---	----------------------------	--

OBSZAR III – SPĘDZANIE WOLNEGO CZASU.

Lp.	Cele	Zadania	Formy	Termin	Uwagi
1	Wdrażanie do troski o własne dobre samopoczucie fizyczne, psychiczne, społeczne i duchowe.	➤ Nauczenie spędzania wolnego czasu zgodnie z zasadami higieny psychicznej i fizycznej	➤ Zorganizowanie kół zainteresowań: SKS, koła przedmiotowe, koła artystyczne	IX	
2.	Rozwijanie zainteresowań i hobby.	➤ Skierowanie uwagi uczniów na działania pożyteczne dające radość z życia i zadowolenia z siebie	➤ Organizowanie imprez klasowych, szkolnych i międzyszkolnych	zgodnie z planem wychowawczym	
3.	Uczenie spędzania wolnego czasu.	➤ Rozwijanie zainteresowań ucznia	➤ Przeprowadzenie zajęć na temat radzenia sobie ze stresem przez wychowawców lub specjalistę	zgodnie z planem wychowawczym	

OBSZAR IV – ZAGROŻENIA UZALEŻNIENIAMI.

Lp.	Cele	Zadania	Formy	Termin	Uwagi
1.	Wdrażanie do samooceny (uświadamianie własnych emocji, uczenie kontroli zachowania się w określonych sytuacjach).	➤ Uświadamianie uczniom zagrożenia uzależnieniami	➤ Godziny do dyspozycji wychowawcy i kręgi edukacyjno – wychowawcze o tematyce zagrożeń	zgodnie z planem wychowawcy	
2.	Wdrażanie do samodzielnego podejmowania decyzji (umiejętność dokonywania własnych wyborów).	➤ Uświadamianie skutków podejmowanych decyzji i wyborów	➤ Pogadanki i dyskusje prowadzone na lekcjach oraz w ramach ścieżki prozdrowotnej	cały rok	
3.	Uczenie zdrowego trybu życia.	➤ Uświadamianie zalet prowadzenia zdrowego stylu życia	➤ Wykonywanie gazetek informacyjnych ➤ Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych na temat uzależnień ➤ Spotkanie z pielęgniarką ➤ Organizowanie cyklu różnorodnych konkursów dotyczących tematyki uzależnień	cały rok cały rok zgodnie z planem wychowawcy	

V. PRZEWIDYWANE EFEKTY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

- Wzrastające poczucie bezpieczeństwa uczniów.
- Uczeń potrafi radzić sobie w sytuacji zagrożenia , jest asertywny.
- Język uczniowski wolny od wulgaryzmów.
- Zdecydowany wzrost pozytywnych zachowań , zmniejszenie stopnia nasilenia agresji.
- Czas wolny dzieci, w tym także w okresie ferii, zagospodarowany, uczniowie rozwijają swoje w szerokim spektrum kół zainteresowań.
- Rodzice wykazują zdecydowanie większą aktywność na rzecz środowiska i w większym stopniu pomagają w likwidowaniu zagrożeń.
- Szeroka oferta zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców.
- Monitorowanie czy istnieje problem wandalizmu. Jeśli występuje to zminimalizowanie go.
- Zwiększone poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole.
- Wzrost zaufania uczniów do nauczycieli i wychowawców, a tym samym zmniejszenie poczucia osamotnienia wychowanków.
- Wszystkie dzieci mają zabezpieczone tzw. Minimum socjalne, nie są głodne.
- Uczniowie radzą sobie w pokonywaniu trudności w nauce –wspomagani przez nauczycieli i rodziców.
- Szkoła identyfikuje i reaguje na wszystkie problemy dzieci z rodzin ubogich i patologicznych.
- Uczniowie nie sięgają po narkotyki, alkohol, nikotynę czy inne środki uzależniające.
- Zminimalizowanie problemu uzależnień poprzez uściślenie współpracy z instytucjami proshkolnymi i prorodzinnymi(np. PPP, Policja).

VI. Działania interwencyjne w przypadku zachowań niepożądanych.

- W przypadku uzyskania informacji, że uczeń Szkoły Podstawowej w Rakowie-Boginiach, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:
 1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
 2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły.
 3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
 4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
 5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji, zgodnie z warunkami określonymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków (dopalaczy), powinien podjąć następujące kroki:
 1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
 2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
 3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
 4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do

niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców /opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
 6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków (dopalaczy) na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
- W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:
1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
 2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły wzywa policję.
 3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

- W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:
 1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
 2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
 3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
 4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

- W przypadku próby samobójczej ucznia nauczyciel:
 1. Ustala rodzaj zdarzenia, usuwa wszystko, co może spowodować realne zagrożenie życia i zdrowia,.
 2. Bez rozgłosu przeprowadza ucznia w bezpieczne miejsce, zbiera wstępne informacje o zdarzeniu.
 3. Wzywa pomoc (wychowawcę, , dyrekcję szkoły).
 4. Dyrektor wzywa pogotowie.
 5. Wychowawca, powiadamia rodziców ucznia.
 6. Dyrektor szkoły wzywa straż pożarną, policję (w zależności od potrzeb) .

VII. EWALUACJA

1. Ankietowanie wśród wszystkich podmiotów szkolnych: uczniów, rodziców i nauczycieli
2. Rozmowy.
3. Obserwacja zachowań uczniów.
4. Analiza dokumentacji własnej wychowawcy.

Program Profilaktyczny został zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną na zebraniu w dniu 29 września 2015 roku.